

**KOMISIJA ZA KNJIŽNIČNE USLUGE ZA OSOBE S POSEBNIM
POTREBAMA
DESET GODINA DJELOVANJA (2000.-2010.)**
COMMITTEE FOR LIBRARY SERVICES FOR THE PEOPLE WITH
SPECIAL NEEDS
TEN YEARS OF ACTIVITY (2000.-2010.)

Sanja Frajtag
Hrvatska knjižnica za slijepe
cl.blind@zg.t-com.hr

Dunja Marija Gabriel
Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
dgabriel@nsk.hr

UDK / UDC 02:061.23:026
Stručni rad / Professional paper
Primljeno / Received: 8. 6. 1020.

Sažetak

Pregled deset godina rada Komisije za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama Hrvatskoga knjižničarskog društva uključuje: nastanak i plan rada Komisije, organiziranje stručnih skupova, predavanja i radionica, rad na projektima, prevođenje na hrvatski jezik međunarodnih publikacija i suradnju s Međunarodnim savezom knjižničarskih društava i ustanova.

Cljučne riječi: Komisija za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama, nastanak, djelovanje, skupovi, međunarodne publikacije, međunarodna suradnja

Summary

The review of the ten years' work of the Committee for Library Services for the People with Special Needs of the Croatian Library Association includes: the origins of the Committee, work plan and schedule, organization of conferences, lectures and workshops, developing projects, translation of international publications into Croatian, and cooperation with International Federation of Library Organizations and Institutions.

Keywords: Committee for Library Services for the People with Special Needs, origins, work, conferences, international publications, international cooperation

Uvod

Poslanje Hrvatskoga knjižničarskog društva (dalje u tekstu HKD) obuhvaća veći broj važnih djelatnosti kao što je promicanje opće pismenosti, osiguravanje slobodnog protoka informacija za sve građane te pravo korisnika knjižničnih usluga i službi na slobodan i jednak pristup građi i informacijama.¹ Rukovodeći se spomenutim zadacima HKD-a, postepeno se ukazala potreba postojanja i osnivanja stručnog tijela u HKD-a, čiji rad bi bio usmjeren uspostavljanju sustavne brige o knjižničnim korisnicima s posebnim potrebama. Ovakvo razmišljanje ubrzo je rezultiralo djelovanjem.

Tijekom 2000. članovi HKD-a zaposleni na Odsjeku za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu i u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu, udružili su se u provedbi probnog istraživanja i prikupljanja podataka o djelovanju različitih udruga za osobe s posebnim potrebama u Republici Hrvatskoj i postojanju specijaliziranih knjižnica ili knjižničnih zbirki za navedenu skupinu korisnika.

Rezultati istraživanja prikazani su na 32. Skupštini HKD-a u Lovranu (20.-23. rujna 2000.), a temeljem zaključaka stručnog dijela Skupštine od 22. rujna 2000. usvojen je prijedlog osnivanja Radne grupe za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama (dalje u tekstu Radna grupa za OPP) u sklopu HKD-ove Sekcije za narodne knjižnice.² Konstituirajući sastanak Radne grupe za OPP održan je 14. lipnja 2001. na kojem je utvrđeno članstvo, izabran predsjednik i zamjenik, te definirani ciljevi, zadaci i usvojen plan i program rada.

Tijekom 2001. Radna grupa je uspostavila suradnju s Hrvatskim čitateljskim društvom (dalje u tekstu HČD) i Hrvatskom udrugom za disleksiju (dalje u tekstu HUD). U suradnji s navedenim udrugama tijekom 2002. sudjelovala je u organizaciji radionice o ulozi knjižnica u opismenjavanju osoba s posebnim potrebama³ i seminare za knjižničare o prepoznavanju djece s poteškoćama u čitanju i pisanju u suradnji s logopedima.⁴

Stručni odbor HKD-a ubrzo je prepoznao predani rad članova Radne grupe za OPP i nakon 33. skupštine HKD-a u Daruvarskim toplicama (25.-27. rujna 2002.), već 18. studenoga 2002. na 1. sjednici Stručnog odbora HKD-a u Zagrebu pri-

¹ Hrvatsko knjižničarsko društvo. Poslanje [citirano: 2010-06-30]. Dostupno na: http://www.hkdrustvo.hr/hr/o_nama/poslanje/

² Zaključci stručnog dijela 32. skupštine HKD-a. // HKD Novosti 15, (2001), 5.

³ Bučević-Sanvincenti, L. Aktivnosti Hrvatskoga čitateljskog društva. // HKD Novosti 20, (2002), 18-19.

⁴ Čelić-Tica, V; D.-M. Gabriel. Seminari o prepoznavanju djece s poteškoćama u čitanju i pisanju. // HKD Novosti 20, (2002), 30.

hvaćen je prijedlog da Radna grupa preraste u Komisiju za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama (dalje u tekstu Komisija za OPP).⁵

Komisija za OPP se od samog nastanka oslanjala na rad međunarodne IFLA-ine Komisije za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama, koja je predstavljala uzor za njezino djelovanje. Tijekom 2003. temeljem zahtjeva Komisije za OPP, HKD je odobrio i proveo učlanjenje Komisija za OPP u ravnopravno članstvo IFLA-ine Komisije za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama, što je otvorilo mogućnost predlaganja predstavnika iz Hrvatske u rad ove međunarodne Komisije. Od 2005. HKD-ova Komisija za OPP je, nakon nominacije od strane HKD-a i provedenog postupka izbora u stručna tijela Međunarodnog saveza knjižničarskih društava i ustanova (IFLA), dobila jednog predstavnika u Stalnom odboru IFLA-ine Komisije za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama sa statusom redovnog člana s pravom glasa u prvom mandatu 2005.-2009. i drugom mandatu 2009.-2013.⁶

Djelokrug rada Komisije

Knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama namijenjene su svim osobama koje iz bilo kojeg razloga ne mogu koristiti uobičajene knjižnične usluge. To su osobe s fizičkim i mentalnim poteškoćama, slijepe i slabovidne osobe, osobe s poteškoćama u čitanju i pisanju tj. učenju,⁷ gluhe i nagluhe osobe, gluhoslijepe osobe, bolnički pacijenti, osobe smještene u domove umirovljenika, starije slabo pokretne osobe i osobe u kaznenim ustanovama.⁸

U svojem radu Komisija za OPP osobito se oslanja na tri međunarodna dokumenta: Opća deklaracija UN-a o ljudskim pravima,⁹ NARODNA knjižnica: IFLA-ine i UNESCO-ove smjernice za razvoj službi i usluga¹⁰ i UNESCO-ov Manifest za narodne knjižnice 1994.¹¹

⁵ Komisija za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama. Uvod [citirano: 2010-06-30]. Dostupno na: http://www.hkdrustvo.hr/hr/strucna_tijela/30/uvod/

⁶ Library Services to People with Special Needs Section. Standing Committee [citirano: 2010-06-30]. Dostupno na: <http://www.ifla.org/en/lisn/standing-committee>

⁷ Disleksija, disgrafija, diskalkulija i sl.

⁸ Library Services to People with Special Needs Section [citirano: 2010-06-30]. Dostupno na: <http://www.ifla.org/en/lisn>

⁹ Opća deklaracija o ljudskim pravima [citirano: 2010-06-30]. Dostupno na: <http://www.ffzg.hr/hre-edc/Deklaracijalj.pdf> – ističe pravo svakog čovjeka na slobodu mišljenja i izražavanja te jednako pravo svih na znanje i informacije.

¹⁰ U smjernicama se ističe načelo sveopće dostupnosti knjižničnih usluga i knjižničnih fondova osobama sa smanjenim fizičkim i osjetilnim sposobnostima kao i nabavu građe namijenjene ovoj specifičnoj kategoriji korisnika.

¹¹ UNESCO-ov manifest za narodne knjižnice 1994. [citirano: 2010-06-30]. Dostupno na: http://dzs.ffzg.hr/text/UNESCOv_manifest_za_narodne_knjiznice.pdf – ističe da se posebne usluge i građa moraju osigurati za one korisnike koji se iz bilo kojeg razloga ne mogu služiti uobičajenim uslugama i građom kao primjerice pripadnike jezičnih manjina, osobe s tjelesnim oštećenjima, bolesnike u bolnicama i zatvorenike.

Iz prethodno navedenih dokumenata proizlazi većina općih ciljeva i zadataka Komisije za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama od kojih izdvajamo:

- rad na potpunom osamostaljivanju i socijalnoj uključenosti osoba s posebnim potrebama u društvenu zajednicu,
- poboljšavanje kvalitete pružanja knjižničnih usluga u narodnim, školskim i visokoškolskim knjižnicama,
- uspostavljanje trajne suradnje s različitim udrugama za osobe s posebnim potrebama¹² u organiziranju stručnih skupova i seminara sa svrhom pružanja što kvalitetnijih knjižničnih usluga,
- suradnja s bolnicama, domovima umirovljenika i kaznenim ustanovama u pružanju stručne pomoći za nabavu knjižne građe, organiziranje stacionara, vlastite knjižnice i sl.,
- suradnja s ustanovama, udrugama i organizacijama s područja knjižničarstva, kulture, obrazovanja i nakladništva u Hrvatskoj,¹³
- organiziranje edukacijskih radionica za pouku knjižničara za rad sa osobama s posebnim potrebama,
- praćenje zbivanja s područja narodnog i školskog knjižničarstva u svijetu, prezentacija stanja i inovacija domaćim stručnjacima te predstavljanje naših rezultata i iskustava u svijetu,
- prijevod na hrvatski jezik međunarodnih standarda i smjernica za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama.¹⁴

Skupovi i prijevodi međunarodnih publikacija

Komisija za OPP je u proteklih deset godina postojanja u suradnji s različitim knjižnicama, udrugama i ustanovama organizirala sedam skupova vezano uz knjižnične usluge za različite skupine osoba s posebnim potrebama (2004.-2010.). Dugogodišnji suorganizatori skupova u organizaciji Komisije za OPP su Nacionalna i sveučilišna knjižnica – Hrvatski zavod za knjižničarstvo, Knjižnice grada Zagreba – Gradska knjižnica, Hrvatska knjižnica za slijepu i pojedine Komisije i Radne grupe koje djeluju unutar Sekcije za narodne knjižnice,¹⁵ Sekcije za školske knjižnice¹⁶ i Sekcije za visokoškolske i specijalne knjižnice Hrvatskoga knjižni-

¹² To su primjerice: Hrvatski savez slijepih, Hrvatska udruga za disleksiju, Udruga za promicanje inkluzije, Hrvatska udruga gluhoslijepih osoba "Dodir", Hrvatski savez udruga za osobe s mentalnom retardacijom, Hrvatski savez udruga tjelesnih invalida i sl.

¹³ To su primjerice: Ministarstvo kulture RH, Centar za stalno stručno usavršavanje knjižničara (CSSU), Filozofski fakultet u Zagrebu – Odsjek za informacijske znanosti, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu – Hrvatski zavod za knjižničarstvo, Knjižnice grada Zagreba, Hrvatsko čitateljsko društvo (HČD), Hrvatska udruga nakladnika i sl.

¹⁴ Komisija za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama. Plan i program rada [citirano: 2010-06-30]. Dostupno na: http://www.hkdrustvo.hr/hr/strucna_tijela/30/plan_i_program/

¹⁵ Komisija za narodne knjižnice i Komisija za čitanje.

¹⁶ Komisija za osnovnoškolske knjižnice.

čarskog društva.¹⁷ Navedeni skupovi su sa međunarodnim sudjelovanjem, jer u njihovom radu redovito sudjeluju izlaganjem stručnjaci iz inozemstva koji prenose knjižničarima u Hrvatskoj svoje dugogodišnje radno iskustvo s korisnicima s posebnim potrebama.

Komisija redovito potiče i organizira prevođenje na hrvatski jezik međunarodnih publikacija (smjernica i uputa) za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama i dosada je u izdanju HKD-a objavljeno ukupno osam prijevoda (2004.-2009.), a od 2007. članovi Komisije kontinuirano sudjeluju u održavanju predavanja i radionica za edukaciju knjižničara u Centru za stalno stručno usavršavanje knjižničara u Republici Hrvatskoj.¹⁸

Prvi okrugli stol o knjižničnim uslugama za osobe s posebnim potrebama bio je posvećen korisnicima s disleksijom i gluhim i nagluhim korisnicima knjižnice. Održan je 26. ožujka 2004. u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu na temu "Osobe sa specifičnim teškoćama učenja, čitanja i pisanja i osobe oštećenog sluha kao korisnici knjižnice".¹⁹ Tom prigodom promoviran je tiskani prijevod na hrvatski jezik međunarodnih IFLA-inih publikacija u izdanju HKD-a "Smjernica za knjižnične službe i usluge za osobe s disleksijom" i "Smjernica za knjižnične službe i usluge za gluhe".

Drugi okrugli stol o knjižničnim uslugama za osobe sa specifičnim poteškoćama u čitanju i pisanju tj. učenju na temu "Pismenost i čitanje u javnim knjižnicama i građa lagana za čitanje" organiziran je 16. svibnja 2005. u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. Skupu su prisustvovali predstavnici izdavača i nakladnika iz Hrvatske udruge nakladnika, koji su nezaobilazan čimbenik u "proizvodnji" građe lagane za čitanje. Tada je upriličena i promocija tiskanoga hrvatskog prijevoda dviju IFLA-inih publikacija u izdanju HKD-a: "Smjernice za građu laganu za čitanje" i "Smjernice za knjižnične programe opismenjavanja".

Treći okrugli stol o knjižničnim uslugama za slijepce, slabovidne i gluhoslijepce korisnike održan je na temu "Dostupnost knjižnica za sve – knjižnične službe, usluge i računalna oprema za slijepce, slabovidne i gluhoslijepce osobe: kako u lokalnoj zajednici dolaze do izvora znanja".²⁰ Skup je ovoga puta bio održan izvan Zagreba, u Koprivnici, 6. studenoga 2006. i tada je predstavljen tiskani hrvatski prijevod IFLA-ine publikacije "Knjižnice za slijepce u informacijsko doba – smjernice za razvoj". Idući dan, 7. studenoga 2006., održana je prezentacija i demonstracija knjižnične usluge za slijepce i slabovidne u Knjižnici i čitaonici "Fran Galović" Koprivnica koja je bila domaćin skupa, uza stručnu pomoć predstavnika Udruge slijepih Koprivničko-križevačke županije.

¹⁷ Komisija za medicinske knjižnice i Radna grupa za bolničke knjižnice.

¹⁸ Centar za stalno stručno usavršavanje knjižničara u Republici Hrvatskoj. Program 2010. [citirano: 2010-06-30]. Dostupno na: http://www.nsk.hr/cssu/program/cssu_2010.pdf

¹⁹ Sabljak, Lj.; D.-M. Gabriel. 1. okrugli stol Komisije za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama HKD-a. // HKD Novosti 26, (2004), 32.

²⁰ Vugrinec, Lj.; D. M. Gabriel. 3. okrugli stol o knjižničnim uslugama za osobe s posebnim potrebama. // HKD Novosti 34, (2006), 31-32.

Četvrti okrugli stol bavio se zatvorskim knjižnicama s temom "Uloga knjižnica, odgojnih domova i kaznenih ustanova u poticanju čitanja". Skup je održan 10. rujna 2007. u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu.²¹ Okrugli stol bio je popraćen promocijom tiskanog prijevoda publikacije "Smjernice za knjižnične usluge za zatvorenike" Međunarodnog saveza knjižničarskih društava i ustanova (IFLA) u izdanju Hrvatskoga knjižničarskog društva.

Peti okrugli stol održan je na temu "Knjižnice i dostupnost zgrada, usluga, građe i programa za osobe s posebnim potrebama" 19. rujna 2008. u Knjižnicama grada Zagreba – Gradskoj knjižnici.²² Tom prigodom objavljeno je elektroničko izdanje prijevoda IFLA-ine publikacije "Pristup knjižnicama za osobe s invaliditetom – lista za (samo)procjenu".²³

Šesti okrugli stol održan je 25. rujna 2009. u Knjižnicama grada Zagreba – Gradskoj knjižnici, a bavio se knjižnicama za bolničke pacijente i knjižničnim uslugama za osobe treće životne dobi. Tema skupa bila je "Knjižnične usluge za bolničke pacijente i osobe smještene u domovima umirovljenika" uz suorganizaciju Komisije za medicinske knjižnice i Radne grupe za bolničke knjižnice Hrvatskoga knjižničarskog društva. Tom prigodom promoviran je tiskani hrvatski prijevod "Smjernica za knjižnične usluge za bolničke pacijente, starije osobe i osobe s posebnim potrebama u ustanovama za trajnu skrb i smještaj".

U pripremi je održavanje sedmog okruglog stola za osobe s posebnim potrebama koji će se održati 17. rujna 2010. u prostorima Knjižnica grada Zagreba – Gradskoj knjižnici. Tema skupa je "Knjiga svima: literatura namijenjena korisnicima posebnih knjižničnih programa". Na skupu će biti obuhvaćeno područje promicanja pismenosti i čitanja za korisnike posebnih knjižničnih programa u Hrvatskoj, vezano uz objavljivanje prilagođenih didaktičkih priručnika, školskih udžbenika, radnih materijala, lektire, novina i časopisa. Skup će se organizirati u suradnji s različitim udrugama za osobe s mentalnom retardacijom, stručnim defektološkim, logopedskim i andragoškim udrugama te nakladnicima koji objavljuju prilagođenu literaturu. Prikazat će se glavne karakteristike literature namijenjene učenicima s posebnim potrebama, ovisno o njihovoj razini zahtjevnosti i vrsti poteškoća.

Osim organiziranja skupova o knjižničnim uslugama za osobe s posebnim potrebama, članovi HKD-ove Komisije za OPP redovito sudjeluju na skupovima u organizaciji drugih HKD-ovih Komisija i ostalih knjižničnih i visokoškolskih ustanova (godišnji seminari Arhivi, knjižnice, muzeji, konferencije Libraries in the digital age (LIDA), savjetovanja za narodne knjižnice u RH, dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica, okrugli stolovi o slobodnom pristupu informacijama i dr.).

²¹ Krtalić, M. 4. okrugli stol za osobe s posebnim potrebama. // HKD Novosti 38, (2007), 25-26.

²² Barbarić, M. 5. okrugli stol za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama [citirano: 2010-06-30]. Dostupno na: <http://www.hkdrustvo.hr/hkdnovosti/clanak/68>

²³ IRVALL, Birgitta; Gyda Skat Nielsen. Pristup knjižnicama za osobe s invaliditetom : lista za (samo)procjenu [citirano: 2010-06-30]. Dostupno na: <http://www.hkdrustvo.hr/hr/izdanja/kategorija/elektronicka>

Međunarodna suradnja

Komisija za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama, u suradnji s IFLA-inom Komisijom za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama,²⁴ Hrvatskom udrugom za disleksiju (HUD) i Hrvatskim zavodom za knjižničarstvo Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (NSK) pokrenula je 2004. trogodišnji projekt pod nazivom “Knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama – utvrđivanje problema čitanja i pisanja kod osoba s poremećajem u ponašanju i izrečenim odgojnim mjerama u Republici Hrvatskoj”.²⁵

Istraživanje na projektu bilo je usmjereno na djecu i mlade u odgojnim domovima i kaznenim ustanovama i pritom se pošlo od teze, potvrđene u nekim sličnim istraživanjima (primjerice u Švedskoj) da više od polovice djece i mladih u ustanovama za maloljetne prijestupnike ima ozbiljne poteškoće u pisanju, a zatvorenicima u kaznenim ustanovama u čitanju.

Cilj projekta bio je unaprijediti sustav i poboljšati kvalitetu usluga knjižnica u odgojnim domovima i kaznenim ustanovama u rad s mladima s posebnim potrebama (od 14 do 21 godine starosti) te utvrditi povezanost problema čitanja i pisanja s poremećajem u ponašanju. U istraživanje je bilo uključeno 13 ustanova: deset odgojnih domova, jedan odgojni zavod i dva okružna zatvora u Hrvatskoj.

U sklopu Projekta utvrđene su faze rada koje uključuju: izradu upitnika za utvrđivanje i analizu stvarnog stanja u knjižnicama navedenih ustanova, izrada upitnika za utvrđivanje stupnja poremećaja u čitanju i pisanju odgajanika i zatvorenika, izrada programa posjeta odgojnim domovima i kaznenim ustanovama, izrada programa preobrazbe knjižnica u suvremena knjižnično-informacijska središta, izrada posebnog programa logo-biblioterapije za rad s djecom i mladima u sklopu knjižnica odgojnih domova i kaznenih ustanova, poučavanje knjižničara i djelatnika navedenih ustanova i izrada uputa za rad s odgajanicima s poteškoćama u čitanju i pisanju tj. učenju. Detaljniji opis istraživanja na Projektu dostupan je u članku objavljenom u *Vjesniku bibliotekara Hrvatske* 49, 1(2006).²⁶

Predstavnica HKD-ove Komisije za OPP od 2005. sudjeluje redovito na polugodišnjim i godišnjim sastancima IFLA-ine Komisije za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama i promovira rad HKD-ove Komisije za IFLA-inim godišnjim konferencijama.²⁷ Također, zahvaljujući članstvu u IFLA-inoj Komisiji

²⁴ Suradnica na Projektu bila je Gyda Skat Nielsen, redovna članica IFLA-ine Komisije za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama i suautorica IFLA-inih Smjernica za knjižnične služebe i usluge za osobe s disleksijom.

²⁵ Voditeljica Projekta bila je mr. sc. Ljiljana Sabljak kao stručnjakinja za biblioterapiju, a voditeljice aktivnosti na projektu bile su Veronika Čelić-Tica i Dunja Marija Gabriel.

²⁶ Čelić-Tica, Veronika; Dunja Marija Gabriel. Knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama kao dio nacionalne strategije jedinstvene politike za osobe s invaliditetom od 2003. do 2006. godine. // *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 49, 1(2006). Str. 37-47.

²⁷ Dunja Marija Gabriel, predstavnica HKD-a u IFLA-inoj Komisiji za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama tijekom 2006. i 2007. održala je na IFLA-inim konferencijama dva izlaganja na posteru o rezultatima istraživanja na Projektu “Knjižnične usluge za osobe s posebnim

za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama, HKD-ova Komisija svake godine pri održavanju godišnjih skupova o knjižničnim uslugama za osobe s posebnim potrebama u mogućnosti je organizirati dolazak inozemnih predavača, stručnjaka u radu s pojedinim skupinama korisnika s posebnim potrebama, kako bi svoje bogato iskustvo prenijeli knjižničarima u Hrvatskoj.²⁸

Zaključak

Suradnja članova Komisije za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama u izradi tematskog broja Vjesnika bibliotekara Hrvatskem rezultirala je idejom da se priredi pregledni članak o desetljeću rada Komisije.

Komisija za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama svojim dosadašnjim radom nastojala je unaprijediti knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama, organiziranjem skupova, predavanja i radionica za razmijenu ideja i iskustava o projektima namijenjenim poboljšanju učinkovitosti knjižničnih i informacijskih usluga za navedenu skupinu korisnika. Komisija sustavno radi na promoviranju suradnje na izradi prilagođenih knjižničnih programa na nacionalnoj i međunarodnoj razini. Zato se nadamo da su desetogodišnji rezultati rada Komisije za OPP koji su izloženi u ovom radu, dovoljan pokazatelj o kvaliteti rada ovoga stručnog tijela HKD-a te da će i nadalje biti poticaj knjižničarskoj zajednici u Hrvatskoj na podizanju kvalitete pružanja knjižničnih usluga za osobe s posebnim potrebama.

LITERATURA

1. Barbarić, M. 5. okrugli stol za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama [citirano: 2010-06-30]. Dostupno na: <http://www.hkdrustvo.hr/hkdnovosti/clanak/68>
2. Bučević-Sanvincenti, L. Aktivnosti Hrvatskoga čitateljskog društva. // *HKD Novosti* 20, (2002), 18-19.
3. Centar za stalno stručno usavršavanje knjižničara u Republici Hrvatskoj. Program 2010. [citirano: 2010-06-30]. Dostupno na: http://www.nsk.hr/cssu/program/cssu_2010.pdf
4. Čelić-Tica, Veronika; Dunja Marija Gabriel. Knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama kao dio nacionalne strategije jedinstvene politike za osobe s invaliditetom od 2003. do 2006. godine. // *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 49, 1(2006). Str. 37-47.

potrebama – utvrđivanje problema čitanja i pisanja kod osoba s poremećajem u ponašanju i izrečnim odgojnim mjerama u Republici Hrvatskoj”.

²⁸ Dosada su u radu okruglih stolova za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama sudjelovali pojedini članovi IFLA-ine Komisije, autori ili suautori pojedinih IFLA-inih Smjernica ili stručnjaci kao primjerice Gyda Skat Nielsen (Danska), Bror Ingemar Tronbacke (Švedska), Beatrice Chistensen Sköld (Švedska), Vibeke Lehmann (SAD), Ulrike Dieterle (SAD), Jadranka Matić-Župančić (Slovenija) i Dragana Lujić (Slovenija).

5. Čelić-Tica, V; D.-M. Gabriel. Seminari o prepoznavanju djece s poteškoćama u čitanju i pisanju. // HKD Novosti 20, (2002), 30.
6. Hrvatsko knjižničarsko društvo. Poslanje [citirano: 2010-06-30]. Dostupno na: http://www.hkdrustvo.hr/hr/o_nama/poslanje/
7. IRVALL, Birgitta; Gyda Skat Nielsen. Pristup knjižnicama za osobe s invaliditetom : lista za (samo)procjenu [citirano: 2010-06-30]. Dostupno na: <http://www.hkdrustvo.hr/hr/izdanja/kategorija/elektronicka>
8. Komisija za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama. Plan i program rada [citirano: 2010-06-30]. Dostupno na: http://www.hkdrustvo.hr/hr/strucna_tijela/30/plan_i_program/
9. Komisija za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama. Uvod [citirano: 2010-06-30]. Dostupno na: http://www.hkdrustvo.hr/hr/strucna_tijela/30/uvod/
10. Krtalić, M. 4. okrugli stol za osobe s posebnim potrebama. // HKD Novosti 38, (2007), 25-26.
11. Library Services to People with Special Needs Section [citirano: 2010-06-30]. Dostupno na: <http://www.ifla.org/en/lsn>
12. Library Services to People with Special Needs Section. Standing Committee [citirano: 2010-06-30]. Dostupno na: <http://www.ifla.org/en/lsn/standing-committee>
13. NARODNA knjižnica : IFLA-ine i UNESCO-ove smjernice za razvoj službi i usluga / priredila radna skupina Sekcije za narodne knjižnice na čelu s Philipom Gillom ; [s engleskoga prevela Irena Kranjec]. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2003.
14. Opća deklaracija o ljudskim pravima [citirano: 2010-06-30]. Dostupno na: <http://www.ffzg.hr/hre-edc/Deklaracijaljp.pdf>
15. Sabljak, Lj.; D.-M. Gabriel. 1. okrugli stol Komisije za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama HKD-a. // HKD Novosti 26, (2004), 32.
16. UNESCO-ov manifest za narodne knjižnice 1994. [citirano: 2010-06-30]. Dostupno na: http://dzs.ffzg.hr/text/UNESCOv_manifest_za_narodne_knjiznice.pdf
17. Vugrinec, Lj.; D. M. Gabriel. 3. okrugli stol o knjižničnim uslugama za osobe s posebnim potrebama. // HKD Novosti 34, (2006), 31-32.
18. Zaključci stručnog dijela 32. skupštine HKD-a. // HKD Novosti 15, (2001), 5.